

вати та популяризувати процедуру усиновлення в країні. Цифровізація має значно спростити та пришвидшити бюрократичні процеси.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Офіційний сайт РБК-Україна. URL: <https://daily.rbc.ua/>
2. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підруч. За ред. О. В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 412 с.
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
4. Цивільний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
5. Цивільний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
6. Сімейний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо цифровізації процесів влаштування дітей у сімейні форми виховання» від 31 травня 2022 р. № 636. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

Давидюк Мілена Олександрівна,

студентка 4-го курсу факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу
Притуляк В. М.*

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Принцип верховенства права є одним з основоположних принципів у цивільному судочинстві, за яким формується демократична правова держава і функціонування судової влади в ній.

Відповідно до Статті 8. КУ В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. [1].

Головатий С. П., у своїй науковій публікації підкреслив те, що розглянувши доповідь з верховенства права («rule of law»), ухвалену Ве-

неційською Комісією на 86-му пленарному засіданні (25–26 березня 2011 р.), можна описати зазначений принцип складною конструкцією, яка містить низку обов'язкових елементів: законність; юридичну визначеність; заборону свавілля; доступ до правосуддя, представленого незалежними та безсторонніми судами; дотримання людських прав; заборону дискримінації та рівність перед законом. [2, с. 154].

Досить цікавим, є визначення принципу верховенства права А. Стрижаком. Він зазначає, що вказаний принцип потрібно розглядати як правовий, сучасне розуміння якого сформувалося від впливом глобалізаційних, міжнародних та європейський інтеграційних процесів, який за своїм змістом є поєднанням багатьох вимог, які хоча і розрізняються за своєю формою нормативно-правового опосередкування у національному законодавстві, проте закликані забезпечувати права, свободу і законних інтересів людини і громадянина у суспільстві, верховенства конституції в системі актів законодавства країни та передбачуваність законів і дій органів державної влади.

Погребняк С. П., виокремлює два аспекти принципу верховенства права: формальний і матеріальний. З формальної точки зору, верховенство права полягає в тому, що в суспільстві повинні існувати правові норми, яких дотримуються всі суб'єкти, у тому числі й держава. Тобто у цьому випадку право обмежує державу самим фактом існування правил і процедур. У свою чергу, індивід знає, як себе поводити та якої поведінки він може очікувати від інших суб'єктів. Матеріальний аспект верховенства права полягає в тому, що мають існувати доволі чіткі змістовні стандарти, які визначають суть позитивного права. Таким чином, верховенство права виступає як, так би мовити, панування права певного змісту.

На думку Константо О. В., визнання в Україні принципу верховенства права свідчить про гармонізацію національної правової системи із європейською правовою доктриною, оскільки термін «верховенство права» походить з англійської мови (від словосполучення the rule of law) і означає «панування права». Ця категорія залишається одним із найпрогресивніших здобутків цивілізаційної історії всього людства у сфері регулювання суспільних відносин.

Принцип верховенства правав судочинстві Українидає можливість судді під час здійснення правосуддя підкорятися тільки закону, а у разі відсутності закону— керуватися загальними положеннями та

принципами права у випадках, коли відповідно до закону це допускається.

Суд керується принципом верховенства права при вирішенні справи, відповідно до цього людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями держави. Безпосередньо суд не може застосовувати положення правового акту або закону, якщо його застосування суперечить конституційним принципам права або порушуватиме права та свободи людини і громадянина.

Конституційний Суд України виходить із того, що додержання конституційних принципів верховенства права обумовлює здійснення законодавчого регулювання суспільних відносин на засадах справедливості та розмірності з урахуванням обов'язку держави забезпечувати гідні умови життя кожному громадянину України. [4].

Також Андронов І. В. У своїй науковій праці щодо «Судового рішення як акта правосуддя в цивільному процесі» висловлює обгрунтовану думку що судові рішення як акт правосуддя безпосередньо у взаємозв'язку з принципом верховенства права. Тобто неправове рішення, за своєю формою є процесуальним документом, але не може вважатись актом правосуддя, тому, що правосуддя означає, так би мовити «судити за правом», а рішення яке прийняте всупереч правовим нормам, не виступає підставою для виконання завдань цивільного судочинства. [5, с. 332].

М. І. Козюрба акцентує увагу на тому, що верховенство права передбачає законність, основу на визнанні і бесперечному прийнятті найвищої цінності людини, її забезпечення від свавілля владних інституцій та їхніх посадових осіб, тобто законність, яка у вітчизняній літературі досить часто іменується правозаконністю. Це цілком відповідає практиці Європейського Суду з прав людини, який у своїх рішеннях неодноразово акцентував увагу на тому, що вислів «згідно з законом означає... щоб закон не суперечив принципам верховенства права». [3, с. 332].

Отже, виходячи з вищевказаного, можна зробити висновок, що принцип верховенства права, в межах цивільного процесуального права, має на меті встановлення меж діяльності держави для захисту прав та свобод людини. Принцип базується на тому, що положення закону повинні бути зрозумілими і передбачуваними; права людини повинні бути захищені; вирішення питань про юридичні права мають здійснюватися на підставах закону. Завдяки принципу верховен-

ства права відображається рівність усіх громадян перед законом і як наслідок справедливе покарання за його порушення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Головатий С. П. Верховенство права (правовладдя): як його тлумачить Венеційська Комісія. *Право України*. 2011. С. 154-184.
3. Козюбра М. І. Верховенство права в Україні., Серпень 2010.
4. Конституційний суд України. URL: Режим доступу: <https://ccu.gov.ua/>
5. Андронов І. В.. Судове рішення як акт правосуддя в цивільному процесі. *Наукові праці НУ ОЮА*. 2015. С. 322-334.

Дмитрієва Валерія Сергіївна, Чибуква Олександра Володимирівна
студентки 4-го курсу факультету адвокатури та антикорупційної
діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу
Притуляк В. М.

ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВВЕДЕННЯМ ВОЄННОГО СТАНУ

Цивільний процесуальний кодекс України не містить визначення поняття «процесуальні строки», однак у статті 120 ЦПК України «Види процесуальних строків» зазначається, що ними є строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, що встановлюються законом, або судом, якщо такі строки законом не визначені [1].

Відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка згідно з частиною першою статті 9 Конституції України є частиною національного законодавства України [2], кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків [3].

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України 24 лютого 2022 року Указом Президента України № 64/2022 було прийнято рішення про введення воєнного стану в Україні [4], який на теперішній час було продовжено Указом Президента України від 12 серпня 2022 року № 573/2022 з 23 серпня 2022 року строком на 90 діб